

Поняття про професійну етику

План

- Поняття професійної етики.
- Походження професійної етики.
- Види професійної етики, їх особливості.
- Основні завдання професійної етики.

- **Професійна етика** – це сукупність правил поведінки певної соціальної групи, яка забезпечує моральний характер взаємовідносин, що обумовлюються професійною діяльністю, а також галузь науки, яка вивчає специфіку проявів моралі в різних видах діяльності.
- Іншими словами, **професійна етика** – це сукупність визначених обов'язків і норм поведінки, які підтримують моральний престиж професійних груп у суспільстві.

- Як система норм **професійна етика** – це кодекс правил, що визначає поведінку спеціаліста у службовій обстановці, норм, які відповідають існуючим законам та відомчим нормативним документам, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних обов'язків.

- Професійна етика має значення насамперед для професій, об'єктом яких є **людина**. Там, де представники певної професії в силу її специфіки знаходяться в постійному або навіть безперервному спілкуванні з іншими людьми існують специфічні **“моральні кодекси”** людей цих професій, спеціальностей.

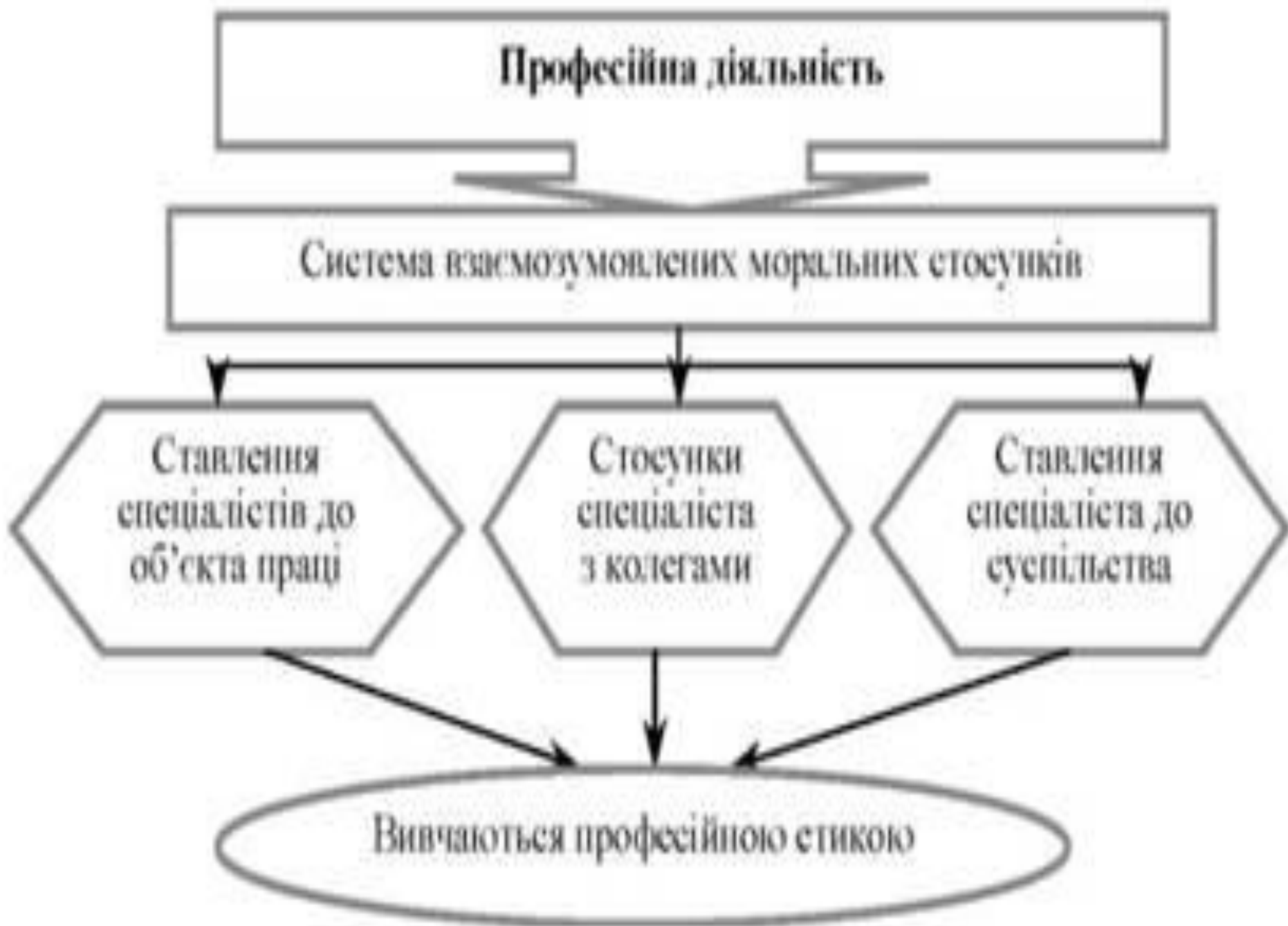

- **Призначення ділової етики:**
- виховувати,
- допомагати людям правильно поводитися з людьми,
- спілкуватися у виробничому колективі і т. п.
- Професійна етика вчить поводитись згідно еталонів моральності, які є прийняті за норму поведінки людей в певній сфері діяльності. На ці еталони повинен орієнтуватися кожен працівник і виховувати в собі відповідні особисті якості.

Професійна діяльність утворює складну систему взаємоперехідних, взаємозумовлених моральних стосунків:

- Ставлення спеціалістів до об'єкта праці
- Стосунки спеціаліста з колегами
- Ставлення спеціаліста до суспільства

- Конкретизація загальних моральних принципів і норм таких стосунків відповідно до особливостей того чи іншого виду професійної діяльності являє собою **“професійну” мораль.**

- Професійна етика зародилася в рамках конкретних видів діяльності, які виступили в якості нормативного початку в поведінці фахівців. Узагальнення цього містилися як в писаних, так і в неписаних правилах поведінки, у вигляді специфічних документів – **клятв, статутів, кодексів.**
- Повсякденний досвід, необхідність в регулюванні взаємин людей тієї або іншої професії призвели до усвідомлення і оформлення визначених **вимог професійної етики.**

- Виникнення перших професійно-етичних кодексів відноситься до періоду **ремісничого розподілу праці** в умовах становлення середньовічних цехів в **XI-XII ст.** Саме тоді вперше констатують наявність в цехових статутах ряду **етичних вимог** по відношенню до професії, характеру праці, колег по роботі.

- Проте ряд професій, що мають життєво важливе значення для всіх членів суспільства, виникли в глибокій старовині, і тому, такі професійно-етичні кодекси, як **«Клятва Гіппократа»**, етичні установки жерців, що виконували судові функції, відомі набагато раніше.

- Витоки професійної етики простежуються ще в рабовласницькому суспільстві.
- Давньогрецький філософ **Аристотель** вважав її особливою галуззю етичного знання. Припускають також, що давньогрецький лікар, «батько» медицини **Гіппократ** розробив вперше в історії професійний кодекс у формі клятви лікаря як вихідний пункт розвитку професійної етики. Пізніше теоретичною проблематикою професійної етики займалися **І. Бентам, Ш. Монтеск'є, О. Конт, Е. Дюркгейм та ін.**

- У феодальну епоху професійний розподіл праці досягає свого помітного розвитку, про що свідчить поява численних **морально-професійних кодексів, статутів, заповідей цехів, чернецьких та лицарських орденів, купецьких гільдій, суддів тощо.**
- Спочатку ці кодекси виражали прагнення представників панівного класу закріпити за собою привілеї займатися розумовою працею, а пізніше ця тенденція почала виявлятися і серед людей так званих вільних, творчих професій (художників, акторів, письменників тощо).

- У період **Середньовіччя** виросла ціла піраміда суворо регламентованих моральних стосунків, верстово-корпоративних розмежувань, які обросли застарілими правилами, казуїстикою.

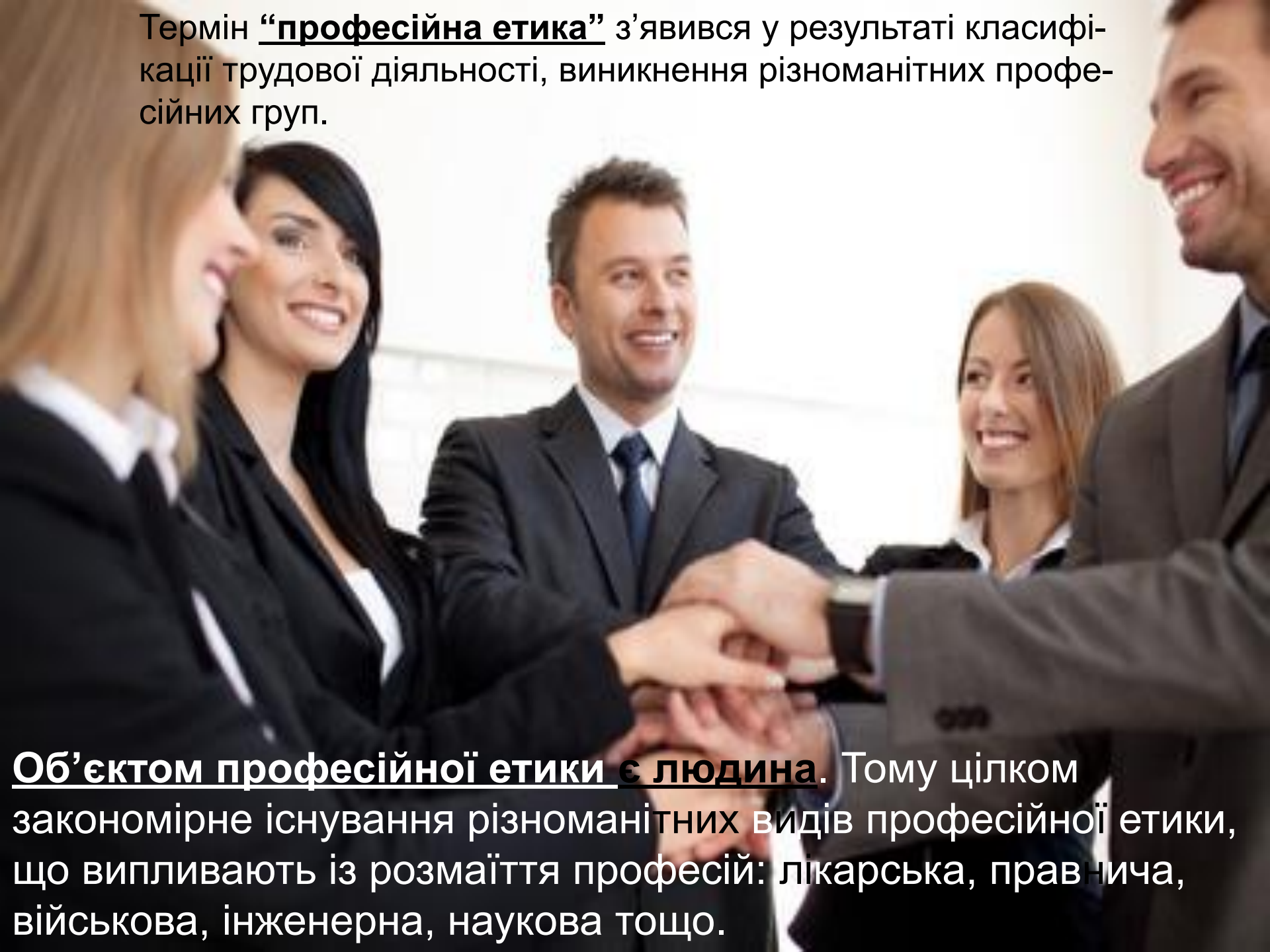

- У **Новий час**, з утвердженням буржуазних відносин, як відомо, триває професійний розподіл праці, зберігаються і поглиблюються професійні суперечності.
- Разом з розвитком буржуазного суспільства, подальшого формування професій набуває розвитку й морально-професійна свідомість.
- Моральний склад людини зумовлювався «кастовістю» професії, що мало вплив на ставлення «професіоналів» до справи, поведінку в повсякденному житті, у суспільстві.

- Мораль буржуазного суспільства була проіннята **духом корпоративності** — на перший план виставлялись інтереси професійної групи, а вони за своєю сутністю виражають не професійну, а саме вузькокорпоративну мораль.
- З проявами її нам доводиться стикатися майже щоденно, наприклад, у працівників торгівлі, водіїв громадського транспорту, чиновників усіх рівнів тощо.
- Корпоративна мораль захищає окремі групові інтереси, створює особливі норми поведінки і оцінки вузького прошарку людей, які часто протистоять нормам суспільної моралі й носять у своїй суті антисоціальний характер.

Термін “професійна етика” з’явився у результаті класифікації трудової діяльності, виникнення різноманітних професійних груп.

Об’єктом професійної етики є людина. Тому цілком закономірне існування різноманітних видів професійної етики, що впливають із розмаїття професій: лікарська, правнича, військова, інженерна, наукова тощо.

- Існує і **надпрофесійна етика**: адміністративна, управлінська, етика спілкування тощо, оскільки її норми поширюються на всі види трудової діяльності і стосуються кожної професії.

Крім традиційно відомих медичної, педагогічної та юридичної, поряд з дипломатичною та військовою етикою, рішуче заявляють про себе адміністративна і депутатська етика, поліцейська і спортивна, етика вченого й журналіста, інженера і працівника сфери обслуговування.

Корпоративна культура (англ. *corporate culture*)— це система цінностей та переконань, які розділяє кожен працівник фірми та передбачає його поведінку, обумовлює характер життєдіяльності організації.

Корпоративна культура — це також спосіб і засіб створення організації, яка самостійно розвивається

Мета корпоративної культури — забезпечення високої дохідності фірми за рахунок максимізації ефективності виробничого менеджменту та якісного поліпшення діяльності підприємства в цілому за допомогою:

- удосконалення управління людськими ресурсами для забезпечення лояльності співробітників до керівництва і прийнятих ним рішень;
- виховання у працівників ставлення до підприємства як до свого дому;
- розвитку здатності і в ділових, і в особистих стосунках спиратися на встановлені норм поведінки, вирішувати будь-які проблеми без конфліктів.

Основні функції та завдання професійної етики полягають у :

- моральному регулюванні професійних відносин,
- підвищенні професійної майстерності спеціаліста, розвиткові його професіоналізму,
- виробленні наряду вдосконалення професійної моралі, доповненні її новими нормами, традиціями та звичаями,
- формуванні стійких моральних якостей спеціаліста,
- встановленні межі між правомірною та неправомірною професійною поведінкою,
- обґрунтуванні професійного ідеалу та ін.

Справжня ввічливість передбачає наявність внутрішнього такту й чуйності.

- **Такт** - почуття міри, що підказує людині найделікатнішу лінію поведінки стосовно когось, чогось; вміння особи поводитися, виявляючи повагу до інших і зберігаючи почуття власної гідності.
- **Чуйність** - здатність розуміти інших людей, виявляти турботу.

- **Скромність** - стриманість у виявленні своїх достоїнств, заслуг, не хвалькуватість.
- **Делікатність** - морально-психологічна риса особистості, яка передбачає тонке розуміння внутрішнього світу інших людей.
- **Порядність** стримує людину від таких антиморальних і антисуспільних вчинків, як: шахрайство, крадіжки, наклеп, глузування.